

АНТИКОРУПЦІЙНІ СТУДІЇ

МАГІСТЕРСЬКА ПРОГРАМА

КУРС

**КОРУПЦІЙНІ РИЗИКИ
У СИСТЕМІ ПРАВОСУДДЯ
УКРАЇНИ**

2025/26

МІЖНАРОДНИЙ
ФОНД
ВІДРОДЖЕННЯ

Цей навчальний курс став можливим завдяки фінансовій підтримки Міжнародного фонду «Відродження». Зміст цього навчального курсу не обов'язково відображає погляди Міжнародного Фонду «Відродження».

Контактна інформація:

Бойко Андрій Михайлович, професор кафедри кримінального та кримінального процесуального права НаУКМА, доктор юридичних наук, професор boykoukma@gmail.com

Опис курсу:

Дисципліна «Корупційні ризики у системі правосуддя України» покликана сформувати у здобувачів вищої освіти розуміння принципів незалежності судової влади та особливостей їх реалізації у демократичному суспільстві, а також небезпеки для суспільства корупційних проявів у системі правосуддя України.

Мета вивчення дисципліни:

- ▶ Провідною метою дисципліни є підготовка студентів магістерської програми "Антикорупційні студії" для експертної антикорупційної діяльності. Із цієї точки зору здобувач вищої юридичної освіти повинен набути поглиблені теоретичні знання, які дозволять сформувати розуміння принципів незалежності судової влади та їх значення для утвердження верховенства права у демократичному суспільстві; сформувати розуміння феномену корупції та особливостей її прояву та запобігання у системі правосуддя України, а також вміння використовувати набуті знання у експертній діяльності з оцінки корупційних ризиків, виявлення чинників корупції та визначення заходів з їх запобігання у системі правосуддя.

Викладання цієї дисципліни також передбачає формування навичок самостійної роботи з нормативними, теоретичними та емпіричними матеріалами для експертної антикорупційної діяльності.

Завдання – сформувати у здобувачів вищої освіти розуміння небезпеки явища корупції та її проявів для здійснення якісного та ефективного правосуддя, надати знання та сформувати вміння щодо встановлення чинників корупції в системі правосуддя та визначення заходів з їх усунення.

Обсяг годин навчального навантаження:

3 кредити ECTS;

Заняття в аудиторії: 30 год.

(14 лекційних і 16 групові заняття)

Самостійна робота: 60 год.

Форма підсумкового оцінювання – залік.

У результаті вивчення курсу студент повинен:

- ▶ **набути:** 1) розуміння небезпеки корупції для забезпечення права на справедливий суд
- ▶ 2) нетолерантність до корупції загалом і до корупції у системі правосуддя зокрема.

знати:

- ▶ 1) законодавство про судоустрій і статус суддів України та міжнародні стандарти щодо забезпечення незалежності та безсторонності суду;
- ▶ 2) етичні стандарти поведінки судді;
- ▶ 3) особливості проявів корупції у системі правосуддя України;
- ▶ 4) основні заходи щодо запобігання корупції у системі правосуддя;
- ▶ 5) поняття та особливості дисциплінарної відповідальності суддів, у тому числі за вчинення корупційних правопорушень та правопорушень, пов'язаних з корупцією.

вміти:

- ▶ 1) здійснювати оцінку положень законодавства про судоустрій і статус суддів щодо можливих ризиків загрози незалежності суду та суддів;
- ▶ 2) здійснювати кримінологічну експертизу законодавства про судоустрій і статус суддів щодо можливих корупційних ризиків;
- ▶ 3) аналізувати судову практику та практику дисциплінарних органів про притягнення суддів до юридичної відповідальності за корупційні та пов'язані з корупцією правопорушення;
- ▶ 4) скласти програму запобігання корупції у відповідному органі системи правосуддя України.

Курс «Корупційні ризики у системі правосуддя України» має зв'язок з такими іншими дисциплінами: загальна теорія права, соціологія, конституційне право, про судоустрій і статус суддів, кримінологія, адміністративне судочинство.

РОЗКЛАД ЗАНЯТЬ

№	Тема	Дата	Час	Лекції (години)	Групові заняття (години)	Зміни до розкладу
1	Тема 1. Природа та принципи Незалежності судової влади. Небезпека корупції для забезпечення суддівської незалежності.	03 вересня (середа)	18:00-20:50	2	2	
2	Тема 2. Судоустрій та суддівське самоврядування в Україні: особливості функціонування та корупційні ризики.	10 вересня (середа)	18:00-20:50	2	2	
3	Тема 3. Гарантії незалежності та недоторканності судді та їх реалізація в Україні: стан та корупційні ризики.	17 вересня (середа)	18:00-20:50	2	2	
4	Тема 4. Етичні стандарти поведінки судді та підзвітність суддів суспільству.	08 жовтня 15 жовтня (середа)	18:00-20:50	2	4	
5	Тема 5. Адміністрування судами та корупційні ризики.	22 жовтня (середа)	18:00-20:50	2	2	
6	Тема 6. Викриття та протидія корупції у системі правосуддя України.	29 жовтня (середа)	18:00-20:50	2	2	
7	Тема 7. Довіра суспільства до суддів та участь громадськості у запобіганні корупції в системі правосуддя України.	05 листопада (середа)	18:00-20:50	2	2	
Залік						

Всі письмові роботи надсилати на boykoukma@gmail.com, в копію ставити anticorruption.study@gmail.com.

Веб-сайт курсу

Програма, анонси та навчальні матеріали будуть розміщені на веб-сайті ACREC: <https://acrec.org.ua/>

Список розсилки групи:

Куратори курсу робитимуть оголошення на електронну пошту студентів. Ви особисто відповідальні за ознайомлення з цими оголошеннями.

ПРАВИЛА ТА ВИМОГИ КУРСУ:

ДЕДЛАЙНИ ПІДГОТОВКИ ПИСЬМОВИХ РОБІТ:

до 25 жовтня 2025 р. - Висновок щодо наявності корупційних ризиків у Порядку здійснення дисциплінарного провадження стосовно дисциплінарних інспекторів, заступника керівника служби дисциплінарних інспекторів Вищої ради правосуддя, затвердженого Рішенням Вищої ради правосуддя від 10 липня 2025 року №14050/0/15-25.

до 3 листопада 2025 р. – есе на одну з таких тем:

- «Прояви та детермінуючі чинники корупції серед суддів в Україні (2020–2025 роки)»;
- «Особливості та ефективність участі громадськості у процедурах добору на посаду судді в Україні»;

до 1 листопада 2025 р. – Висновок громадської антикорупційної експертизи на Антикорупційну програму одного з органів судової влади на 2025 рік.

Вимоги до письмових робіт (есе, експертного висновку, проєкту антикорупційної програми)

1. Письмова робота повинна бути написана здобувачем вищої освіти самостійно.
2. Обсяг зазвичай має становити не менше 4-х і не більше 10-х сторінок (тительна сторінка не потрібна, аркуш А-4, гарнітура Times New Roman або Arial, шрифт 12, інтервал 1,5) У разі виявлення плагіату (у т.ч. навіть незначних запозичень чужих думок без оформлення посилань на їх джерела) робота не зараховується, інша робота, замість тієї, що не зарахована, не приймається.
3. За найвищим балом оцінюється письмова робота, виконана із:
 - ▷ застосуванням очевидного творчого підходу і містить глибоку та обґрунтовану оцінку теоретичних положень чи фактичних обставин і процесів;
 - ▷ використанням судової та/або іншої антикорупційної практики;
 - ▷ використанням зарубіжної літератури і така, що пропонує порівняльний підхід для оцінки українського права і практики його застосування.
4. Усі письмові роботи приймаються викладачем не пізніше 24.00 години дня, що передуює дню останнього групового заняття. Проте, вітається здача письмових робіт якомога раніше.

Ілюстрації (схеми, графіки, таблиці, малюнки тощо) можуть бути розташовані в додатках.

Отримання додаткових балів:

Курс не передбачає можливості будь-яких додаткових форм завдань для отримання додаткових балів, крім тих, що передбачає силабус.

ПОЛІТИКА АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Виконання навчальних завдань і робота в курсі має відповідати вимогам «Положення про академічну доброчесність здобувачів освіти у НаУКМА» [затверджене наказом Президента НаУКМА від 7 березня 2018 р. №112].

ВИМОГИ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ПРОСЛУХОВУВАННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Відвідування.

Відвідування лекційних занять є вільним. Участь у групових заняттях – обов'язкова. Відпрацювання. Пропущені з поважних причин групові заняття мають бути відпрацьовані: викладачу необхідно надіслати письмові відповіді – виклад на 1-2 сторінки власних позиції щодо не менш як двох питань, які виносились на відповідне групове заняття. Здобувачі вищої освіти повинні брати активну участь у дискусіях, а також бути готовими до виконання завдань протягом заняття. У разі внесення змін до вимог курсу про це буде зроблено усне оголошення та повідомлено через список розсилки. Студенти особисто відповідальні щодо обізнаності про такі зміни, навіть, якщо були відсутні на занятті.

Правила листування ел. поштою:

Прохання надсилати електронні листи лише в таких випадках: 1) щодо призначення додаткової індивідуальної консультації; 2) повідомлення про відсутність на занятті та причини; 3) прохання надіслати ще раз анонси, зміни до програми, розкладу чи інші додаткові матеріали курсу. Питання щодо роз'яснення матеріалів курсу, процедур занять чи підсумкового контролю просимо вирішувати після занять або під час індивідуальних консультацій.

Правила поведження на заняттях:

Будь ласка, не запізнюйтеся на пари, під час лекцій вимикайте мобільні телефони. Обговорення та дискусії під час занять повинні бути змістовними. Виявляйте повагу до чужої думки і виражайте Вашу незгоду з аргументами інших коректно.

ОЦІНЮВАННЯ.

Умови визначення навчального рейтингу дисципліни

Вид робіт/форми контролю	Кількість робіт	Максимум балів за заняття/вид роботи	Разом
Відповідь на теоретичне питання або участь в дискусії	5	4 бали – за кожен повну, правильну і змістовну відповідь	20
Розв'язання практичного завдання (кейсу) або аналіз правового рішення	5	5 балів – за кожне правильне розв'язання	25
Підготовка експертного висновку щодо корупційних ризиків певних положень нормативно-правового акту	1	7 балів	7
Підготовка есе	1	10 балів	10
Підготовка висновку громадської антикорупційної експертизи антикорупційної програми	1	8 балів	8
Разом (за роботу в семестрі):			70
Залік			30
РАЗОМ			100

Для допуску до заліку необхідно набрати не менше 30 балів.

Вимоги і критерії оцінювання

Види робіт	Кількість балів за один вид робіт	Критерії оцінювання
Відповідь на теоретичне питання або участь у дискусії	4	Надана правильна, повна й аргументована відповіді на теоретичне питання.
Розв'язання практичного завдання (кейсу) або письмовий аналіз відповідних положень правових актів	5	Розв'язання практичного завдання або письмовий аналіз положень правового акту засвідчує про знання і системне розуміння змісту антикорупційних положень нормативно-правових актів та практики їх застосування, вміння належно їх застосувати у типових та простих ситуаціях, а також в окремих випадках у нестандартних ситуаціях з підвищеним рівнем складності.
Підготовка експертного висновку щодо корупційних ризиків у нормативно-правовому акті	7	Експертний висновок щодо корупційних ризиків відповідних положень нормативно-правового акту підготовлено згідно з вимогами, структура документу і відповідні висновки повною мірою відповідають антикорупційним стандартам.
Підготовка есе	10	
Антикорупційна громадська експертиза Антикорупційної програми органу судової влади	8	Експертиза виконана належно: висновки ґрунтуються на міжнародних стандартах та вимогах національного законодавства; здобувач вищої освіти продемонстрував достатні знання та розуміння щодо структури та змістовного наповнення антикорупційної програми, визначив основні зауваження щодо заходів, передбачених Антикорупційною програмою.
Залік	30	Надані правильні, повні й аргументовані відповіді на два теоретичні питання.

Порядок перерахунку рейтингових показників нормованої 100-бальної університетської шкали оцінювання в національну 4-бальну шкалу та шкалу ECTS

За шкалою університету	За національною шкалою	За шкалою ECTS
	Залік	
91-100	Зараховано	A (відмінно)
81-90		B (дуже добре)
71-80		C (добре)
66-70		D задовільно
60-65		E (достатньо)
30-59	Не зараховано	FX (незадовільно – з можливістю повторного складання)
1-29		F (неприйнятно – з обов'язковим повторним курсом)

Результати навчання, методи викладання і навчання форми оцінювання

Результати навчання	Методи викладання і навчання	Форми оцінювання
Знати та розуміти міжнародні стандарти та національне законодавство щодо забезпечення незалежності та безсторонності суддів.	Групові обговорення, робота під час групових занять. Методична організація та самоорганізація здобувачами вищої освіти опрацювання та аналізу наукових джерел та міжнародних актів про забезпечення незалежності та безсторонності суддів.	Поточний контроль активної участі здобувачів вищої освіти у групових заняттях. Перевірка якості опрацювання та аналізу опрацьованих джерел.
Знати і розуміти етичні правила поведінки судді щодо дотримання стандартів доброчесності.	Групові обговорення, робота у міні групах та парах під час занять. Виконання здобувачами освіти домашнього завдання, аналіз актів міжнародного права.	Поточний контроль активної участі здобувачів освіти у групових заняттях. Перевірка якості виконання домашнього завдання. Перевірка якості аналізу актів міжнародного права.
Знати форми підзвітності судової влади та суддів суспільству та розуміти особливості їх реалізації у частині дотримання стандартів доброчесності.	Групові обговорення, робота у міні групах та парах під час занять. Виконання здобувачами освіти домашнього завдання.	Поточний контроль активної участі здобувачів освіти у групових заняттях. Перевірка якості виконання домашнього завдання.
Здійснювати дослідження проявів корупції у судовій системі України та формувати пропозиції заходів з їх запобігання.	Групові обговорення, робота у міні групах та парах під час занять. Виконання здобувачами освіти домашнього завдання, підготовка висновку громадської антикорупційної експертизи антикорупційної програми органу судової влади.	Поточний контроль активної участі здобувачів освіти у групових заняттях. Перевірка якості виконання домашнього завдання. Перевірка якості підготовки висновку громадської антикорупційної експертизи антикорупційної програми органу судової влади.
Здійснювати кримінологічну експертизу законодавства про судоустрій і статус суддів щодо можливих корупційних ризиків.	Групові обговорення, робота у міні групах та парах під час занять. Виконання здобувачами освіти домашнього завдання, підготовка висновку з антикорупційної експертизи нормативно-правового акту.	Поточний контроль активної участі здобувачів освіти у групових заняттях. Перевірка якості виконання домашнього завдання. Перевірка якості підготовки висновку з антикорупційної експертизи нормативно-правового акту.

План курсу

Корупційні ризики у системі правосуддя України

ТЕМА 1. ПРИРОДА ТА ПРИНЦИПИ НЕЗАЛЕЖНОСТІ СУДОВОЇ ВЛАДИ. НЕБЕЗПЕКА КОРУПЦІЇ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СУДДІВСЬКОЇ НЕЗАЛЕЖНОСТІ.

Література

- 👁 Конституція України. Статті 6, 8, 124-126.
- 👁 Загальна теорія права: Підручник / За заг. ред. М. І. Козюбри. – К.: Ваіте, 2016. – С.376-379.
- 👁 Мірило правовладдя. Європейська Комісія «За демократію через право» (Венеційська Комісія) / Коментар. Глосарій. Переклад з англійської Сергія Головатого. – К.: ТОВ «Компанія ВАІТЕ», 2017. – С. 28-38; 53-57.
- 👁 Захист права на справедливий суд відповідно до Європейської конвенції з прав людини / Довидаас Віткаускас, Григорій Диков. Посібник для юристів. – Рада Європи, 2-не видання (українська версія). – К.: Pronto Print, 2018. – С. 9-58.
- 👁 Хотинська-Норм О. З. Теорія і практика судової реформи в Україні: монографія / О. З. Хотинська-Нор. – К.: Алерта, 2016. – С. 10-27, 260-331.
- 👁 Основні принципи незалежності судових органів [схвалені резолюціями 40/32 та 40/146 Генеральної Асамблеї ООН від 29 листопада та 13 грудня 1985 р.] /Європейські та міжнародні стандарти у сфері судочинства. – К.: ТОВ «Видавництво «Юстон», 2015. – С.19-23.
- 👁 Європейська хартія про статус суддів [Рада Європи, 1998 р.] / Європейські та міжнародні стандарти у сфері судочинства. – К.: ТОВ «Видавництво «Юстон», 2015. – С.27-31.
- 👁 Рекомендація CM/Rec (2010) 12 Комітету Міністрів Ради Європи державам-членам щодо суддів: незалежність, ефективність та обов'язки (від 17 листопада 2010 р.) / Європейські та міжнародні стандарти у сфері судочинства. – К.: ТОВ «Видавництво «Юстон», 2015. – С.41-50.
- 👁 Монреальська універсальна декларація щодо незалежності правосуддя (Перша світова конференція щодо незалежності правосуддя, 1983 р.) / Європейські та міжнародні стандарти у сфері судочинства. – К.: ТОВ «Видавництво «Юстон», 2015. – С.107-112.

План

- 👁 Судова влада у структурі державної влади.
- 👁 Принципи незалежності судової влади та механізми їх забезпечення.
- 👁 Особливості взаємодії судової влади з іншими гілками державної влади.
- 👁 Функції судової влади.
- 👁 Значення судової влади для утвердження верховенства права.
- 👁 Особливості корупційної вразливості судової влади.

ТЕМА 2. СУДОУСТРІЙ ТА СУДДІВСЬКЕ САМОВРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ: ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ТА КОРУПЦІЙНІ РИЗИКИ.

План

- 🕒 Система судустрою в Україні.
- 🕒 Особливості реалізації суддівського самоврядування в Україні.
- 🕒 Роль органів суддівського врядування у протидії та запобіганні корупції у судовій системі України.
- 🕒 Корупційні ризики, пов'язані з особливостями системи судустрою та організації суддівського самоврядування в Україні.

Література

- 👁️ Закон України «Про судустрой і статус суддів» від 2 червня 2016 р. зі змінами і доповненнями станом на 04 червня 2025 р. [Відомості Верховної Ради України, 2016, №31, ст.545].
- 👁️ Закон України «Про Вищу раду правосуддя» від 21 грудня 2016 р. зі змінами і доповненнями станом на 15 квітня 2024 р. [Відомості Верховної Ради України, 2017, №7-8, ст.50].
- 👁️ Методологія Положення про проведення конкурсу на зайняття посади члена Вищої кваліфікаційної комісії суддів України. Затверджено рішенням Вищої ради правосуддя від 10-го грудня 2019 р. зі змінами від 14 січня 2010 р. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.hcj.gov.ua>
- 👁️ Положення про Раду суддів України. Затверджено рішенням X позачергового з'їзду суддів України 16 вересня 2010 р. з наступними змінами. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.rsu.gov.ua>
- 👁️ Висновок №10 Консультативної ради європейських суддів до уваги Комітету Міністрів Ради Європи щодо судової ради на службі суспільства (від 23 листопада 2007 р.) / Європейські та міжнародні стандарти у сфері судочинства. – К.: ТОВ «Видавництво «Юстон», 2015. – С.203-219.

ТЕМА 3. ГАРАНТІЇ НЕЗАЛЕЖНОСТІ ТА НЕДОТОРКАНОСТІ СУДДІ ТА ЇХ РЕАЛІЗАЦІЯ В УКРАЇНІ: СТАН ТА КОРУПЦІЙНІ РИЗИКИ.

План

- ▶ Статус судді. Інституційна та функціональна незалежність судді.
- ▶ Незалежність судді у контексті вимог статті 6 ЄКПЛ.
- ▶ Конституційні гарантії незалежності та недоторканності судді та їх реалізація в Україні: особливості та можливі корупційні ризики.
- ▶ Добір та призначення суддів в Україні: особливості та корупційні ризики.

Література

- ▶ Закон України «Про судоустрій і статус суддів» від 2 червня 2016 р. зі змінами і доповненнями станом на 04 червня 2025 р. (Відомості Верховної Ради України, 2016, №31, ст.545).
- ▶ Закон України «Про Вищу раду правосуддя» від 21 грудня 2016 р. зі змінами і доповненнями станом на 15 квітня 2024 р. (Відомості Верховної Ради України, 2017, №7-8, ст.50).
- ▶ Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квітня 2012 р. у редакції станом на 1 серпня 2025р. Статті 480-482-2. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.zakon.rada.gov.ua>
- ▶ Доповідь Європейської комісії «За демократію через право» (Венеційської комісії) щодо призначення суддів (від 16-17 березня 2007 р. / Європейські та міжнародні стандарти у сфері судочинства. – К.:ТОВ «Видавництво «Юстон», 2015. – С.153-161.
- ▶ Висновок №21 Консультативної ради європейських суддів «Запобігання корупції серед суддів» (від 9 листопада 2018 р.). [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.court.gov.ua>
- ▶ Бути суддею // Л. Денисенко, О. Сироїд, І. Фадєєва, О. Шаповалова. – Київ, 2015. – С. 13-60.

ТЕМА 4.

ЕТИЧНІ СТАНДАРТИ ПОВЕДІНКИ СУДДІ ТА ПІДЗВІТНІСТЬ СУДДІВ СУСПІЛЬСТВУ.

План

- 🕒 Міжнародні стандарти етичної поведінки суддів та їх реалізація в Україні.
- 🕒 Підзвітність судової влади та суддів суспільству. Форми підзвітності суддів суспільству.
- 🕒 Дисциплінарна відповідальність суддів та суддівська незалежність.
- 🕒 Роль голів судів у забезпеченні незалежності суддів.
- 🕒 Прояви внутрішнього впливу на суддів у системі правосуддя України.

Література

- 🕒 Бангалорські принципи поведінки суддів (схвалені резолюцією 2006/23 Економічної та Соціальної Ради ООН від 27 липня 2006 р.) /Європейські та міжнародні стандарти у сфері судочинства. – К.: ТОВ «Видавництво «Юстон», 2015. – С.125-131.
- 🕒 Коментарі щодо Бангалорських принципів поведінки суддів. – United Nations Office on Drugs and Crime. Неофіційний переклад українською мовою та публікація здійснені в рамках канадсько-українського Проекту підтримки судової реформи. – Київ, 2017. – 136с.
- 🕒 Висновок № 3 Консультативної ради європейських суддів до уваги Комітету Міністрів Ради Європи щодо принципів та правил, які регулюють професійну поведінку суддів, зокрема, питання етики, несумісної поведінки та безсторонності (від 19 листопада 2002 р.) /Європейські та міжнародні стандарти у сфері судочинства. – К.: ТОВ «Видавництво «Юстон», 2015. – С.132-148.
- 🕒 Висновок № 19 Консультативної ради європейських суддів до уваги Комітету Міністрів Ради Європи щодо ролі голів судів (від 10 листопада 2016 р.). [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.court.gov.ua>
- 🕒 Висновок № 27 Консультативної ради європейських суддів до уваги Комітету Міністрів Ради Європи про дисциплінарну відповідальність судів (від 6 грудня 2024 р.). [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://hcj.gov.ua/sites/default/files/field/kryes_27_ukr_mova.pdf
- 🕒 Кодекс суддівської етики, затверджений XX черговим з'їздом суддів України 18 вересня 2024 року. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/n0001415-24#Text>
- 🕒 Бути суддею // Л. Денисенко, О. Сироїд, І.Фадєєва, О. Шаповалова. – Київ, 2015. – С.109-173.
- 🕒 Бойко А. М. Дисциплінарні провадження стосовно суддів. Практичний посібник / Програма USAID «Нове правосуддя». Київ, 2021. 206 с. Судова влада України : веб-сайт. URL: <https://court.gov.ua/press/news/1338988/>
- 🕒 Бойко А. М. Дисциплінарна відповідальність судді за вчинення корупційного правопорушення або правопорушення, пов'язаного з корупцією. Юридичний науковий електронний журнал. 2025. №3. С. 341-344. веб-сайт URL: http://lsej.org.ua/3_2025/3_2025.pdf.
- 🕒 Бойко А. М. Окремі аспекти перевірки та оцінки доказів у дисциплінарному провадженні стосовно суддів. Юридичний науковий електронний журнал. 2025. №4. 310-313. веб-сайт URL: http://lsej.org.ua/4_2025/73.pdf.

ТЕМА 5. АДМІНІСТРУВАННЯ СУДАМИ ТА КОРУПЦІЙНІ РИЗИКИ.

План

- Організаційне та фінансове забезпечення діяльності судової влади та судів.
- Організація адміністрування судами: особливості та корупційні ризики.
- Адміністрування у суді: особливості та корупційні ризики.
- Антикорупційні програми органів судової влади та контроль за їх виконанням.

Література

- 👁️ Закон України «Про судоустрій і статус суддів» від 2 червня 2016 р. зі змінами і доповненнями станом на 04 червня 2025 р. [Відомості Верховної Ради України, 2016, №31, ст.545].
- 👁️ Положення про Державну судову адміністрацію України, затверджене рішенням Вищої ради правосуддя від 17 січня 2019 р. №141/0/15-19. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.aj.court.gov.ua>

ТЕМА 6. ОСОБЛИВОСТІ ВИКРИТТЯ ТА ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ У СИСТЕМІ ПРАВОСУДДЯ УКРАЇНИ.

План

- ▶ Зовнішній вплив на здійснення правосуддя: особливості проявів.
- ▶ Виявлення корупційних правопорушень та правопорушень, пов'язаних з корупцією у судовій системі.
- ▶ Особливості досудового розслідування кримінальних корупційних правопорушень та кримінальних корупційних правопорушень, пов'язаних з корупцією.
- ▶ Протидія проявам корупції серед суддів у зв'язку з здійснення ними правосуддя.

Література

- ▶ Четвертий раунд оцінювання. Запобігання корупції серед народних депутатів, прокурорів, та суддів. Звіт за результатами оцінки. Україна. Ухвалено на 76- пленарному засіданні GRECO (Страсбург, 19-23 червня 2017 р.). – 73с.
- ▶ Висновок № 21 Консультативної ради європейських суддів до уваги Комітету Міністрів Ради Європи про запобігання корупції серед (від 9 листопада 2018 р.). [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://hcj.gov.ua/sites/default/files/field/opinio_21_ua_1.pdf

ТЕМА 7. ДОВІРА СУСПІЛЬСТВА ДО СУДДІВ ТА УЧАСТЬ ГРОМАДСЬКОСТІ У ЗАПОБІГАННІ КОРУПЦІЇ В СИСТЕМІ ПРАВОСУДДЯ УКРАЇНИ.

План

- 👁️ Прозорість та відкритість правосуддя як складова забезпечення довіри суспільства до суддів.
- 👁️ Комунікація суддів з суспільством.
- 👁️ Участь громадськості у процедурах добору та призначення на посаду суддів, а також у кваліфікаційному оцінюванні суддів.
- 👁️ Громадський моніторинг діяльності судової влади та суддів: виявлення корупційних ризиків та проявів корупції.

Література

- 👁️ Закон України «Про судоустрій і статус суддів» від 2 червня 2016 р. зі змінами і доповненнями станом на 04 червня 2025 р. [Відомості Верховної Ради України, 2016, №31, ст.545]. Статті 106-111.
- 👁️ Закон України «Про Вищу раду правосуддя» від 21 грудня 2016 р. зі змінами і доповненнями станом на 15 квітня 2024 р. [Відомості Верховної Ради України, 2017, №7-8, ст.50]. Статті 42-54.
- 👁️ Овчаренко О. М. Теоретико-прикладні проблеми інституту юридичної відповідальності судді: монографія /О. М. Овчаренко. – Х.: Юрайт, 2017. – 624 с.
- 👁️ Незалежність і юридична відповідальність суддів як гарантія верховенства права : монографія / О. Верба-Сидор, О. Овчаренко, Т. Пашук, С. Рабінович ; [за заг. ред. П. Рабіновича]. – Львів : Сполом, 2019. – 388 с.
- 👁️ Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / за ред. М.І. Мельника, М.І. Хавронюка. – 11-те вид., переробл. та допов. – Київ : ВД «Дакор», 2019.

ДЖЕРЕЛА ДЛЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МІЖНАРОДНІ ДОКУМЕНТИ

- 👁 Загальна декларація прав людини. Прийнята і проголошена резолюцією 217 А (III) Генеральної Асамблеї ООН від 10 грудня 1948 року.
- 👁 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод. ETS №005 Рим, 4 листопада 1950 р.
- 👁 Основні принципи незалежності судової влади, ухвалених сьомим конгресом ООН з профілактики злочинності та поведження з правопорушниками, що проводився в Мілані з 26 серпня до 6 вересня 1985 року та схвалених резолюціями генеральної Асамблеї 40/32 від 29 листопада 1985 року та 40/146 від 13 грудня 1985 р. /Європейські та міжнародні стандарти у сфері судочинства. – К.: ТОВ «Видавництво «Юстон», 2015. – С.19-23.
- 👁 Бангалорські принципи поведінки суддів. Схвалено резолюцією Економічної і Соціальної Ради ООН №2006/23 від 27 липня 2006 року. [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_j67/conv/print
- 👁 Монреальська універсальна декларація щодо незалежності правосуддя (Перша світова конференція щодо незалежності правосуддя, 1983 р.) / Європейські та міжнародні стандарти у сфері судочинства. – К.: ТОВ «Видавництво «Юстон», 2015. – С.107-112.
- 👁 Європейська хартія про закон «Про статус суддів» - Рада Європи, Лісабон, 10 липня 1998 р. [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_236/conv/print
- 👁 Рекомендації Комітету Міністрів Ради Європи № R(94) 12 «Незалежність, дієвість та роль суддів», ухвалених на 518 засіданні заступників міністрів 13 жовтня 1994 р. [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_323/conv/print
- 👁 Рекомендації CM/Rec(2010)12 Комітету Міністрів Ради Європи державам-членам щодо суддів: незалежність, ефективність та обов'язки від 17 листопада 2010 р. [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_a38/conv/print
- 👁 Додаток до Рекомендації CM/Rec(2010)12 Комітету Міністрів Ради Європи державам-членам щодо суддів: незалежність, ефективність та обов'язки від 17 листопада 2010 р. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_a38/conv/print
- 👁 Загальна (Універсальна) хартія судді. Ухвалена 17 листопада 1999 р. Центральною Радою Міжнародної асоціації суддів в Тайпеї (Тайвань). [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_j63.
- 👁 Велика хартія суддів (Основні принципи), прийнята у м. Страсбурзі 17 - 19 листопада 2010 р. / Європейські та міжнародні стандарти у сфері судочинства. – К.: ТОВ «Видавництво «Юстон», 2015. – С.68-70.
- 👁 Висновок № 1 (2001) Консультативної ради європейських суддів до уваги Комітету міністрів Ради Європи про стандарти незалежності судової влади та незмінюваності суддів. [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://hcj.gov.ua/sites/default/files/opinion_1-18.pdf
- 👁 Висновок № 3 (2002) Консультативної ради європейських суддів до уваги Комітету Міністрів Ради Європи щодо принципів та правил, які регулюють професійну поведінку суддів, зокрема, питання етики, несумісної поведінки та безсторонності. [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://court.gov.ua/userfiles/visn_3_2002.pdf
- 👁 Висновок №10 Консультативної ради європейських суддів до уваги Комітету Міністрів Ради Європи щодо судової ради на службі суспільства (від 23 листопада 2007 р.) / Європейські та міжнародні стандарти у сфері судочинства. – К.: ТОВ «Видавництво «Юстон», 2015. – С.203-219.
- 👁 Висновок № 18 (2015) від 16 жовтня 2015 року Консультативної ради європейських суддів до уваги Комітету міністрів Ради Європи про місце судової влади та її відносини з іншими гілками влади в сучасних демократіях. [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://court.gov.ua/userfiles/vusn_18_kr.pdf
- 👁 Висновок № 19 Консультативної ради європейських суддів до уваги Комітету Міністрів Ради Європи щодо ролі голів судів (від 10 листопада 2016 р.). [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.court.gov.ua>
- 👁 Висновок №21 Консультативної ради європейських суддів «Запобігання корупції серед суддів» (від 9 листопада 2018 р.). [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.court.gov.ua>

- 👁 Європейська Комісія «За демократію через право» (Венеціанська комісія) // Спільний висновок № 588/2010 щодо Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо недопущення зловживань правом на оскарження», ухвалений Венеціанською комісією на 84-му пленарному засіданні (Венеція, 15–16 жовтня 2010 р.).
- 👁 Четвертий раунд оцінювання. Запобігання корупції серед народних депутатів, прокурорів, та суддів. Звіт за результатами оцінки Україна. Ухвалено на 76- пленарному засіданні GRECO (Страсбург, 19-23 червня 2017 р.). – 73 с.

РІШЕННЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ

- 👁 Рішення ЄСПЛ у справі «Кудешкіна проти Російської Федерації» (Kudeshkina v. RussianFederation), заява № 29492/05, рішення від 6 лютого 2009 р.
- 👁 Рішення ЄСПЛ у справі «Озпінар проти Туреччини» (Ozpinar v. Turkey), заява № 20999/04, рішення від 19 жовтня 2010 р.
- 👁 Рішення ЄСПЛ у справі «Олександр Волков проти України» (Oleksandr Volkov v. Ukraine), заява № 21722/11, рішення від 27 травня 2013 р.
- 👁 Рішення ЄСПЛ у справі «Бака проти Угорщини» (Baka v. Hungary), заява № 20261/12, рішення від 23 червня 2016 р.
- 👁 Рішення ЄСПЛ у справі «Джоджай проти Албанії» (Xhoxhaj v. Albania), заява № 15227/19, рішення від 9 лютого 2021 р.
- 👁 Рішення ЄСПЛ у справі «Самсін проти України» (Samsin v. Ukraine), заява № 38977/19), рішення від 14 жовтня 2021 р.

ЗАКОНОДАВСТВО

- 👁 Конституція України. Ст. 6, ст. 8, ст.ст. 124-126.
- 👁 Закон України «Про судоустрій і статус суддів» від 2 червня 2016 р. (Відомості Верховної Ради України , 2016, №31, ст.545).
- 👁 Закон України «Про Вищу раду правосуддя» від 21 грудня 2016 р. (Відомості Верховної Ради України , 2017, №7-8, ст.50).
- 👁 Закон України «Про запобігання корупції» від 14 жовтня 2014 р. (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2014, № 49, ст.2056)
- 👁 Положення про Раду суддів України. Затверджено рішенням X позачергового з'їзду суддів України 16 вересня 2010 р. з наступними змінами.[Електронний ресурс]. Режим доступу: [https:// www.rsu.gov.ua](https://www.rsu.gov.ua)
- 👁 Кодекс суддівської етики, затверджений XI черговим з'їздом суддів України 22 лютого 2013 року. [Електронний ресурс]. Режим доступу: [https:// www.rsu.gov.ua](https://www.rsu.gov.ua)

ПІДРУЧНИКИ, НАУКОВА ТА МЕТОДИЧНА ЛІТЕРАТУРА

- 👁 Антонюк О.А. Політико-модернізаційні виміри формування та реалізації судово-правової політики : монографія / О.А. Антонюк. – Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2021. – 218 с.
- 👁 Бути суддею // Л. Денисенко, О. Сироїд, І. Фадєєва, О. Шаповалова. – Київ, 2015. – С. 13-60.
- 👁 Деменчук М.О.Роль Верховного Суду у забезпеченні єдності судової практики / М.О. Деменчук. – К., Фенікс. – 2019. – 176 с.
- 👁 Загальна теорія права: Підручник / За заг. ред. М. І. Козюбри. – К.: Ваіте, 2016. – С.376-379.
- 👁 Захист права на справедливий суд відповідно до Європейської конвенції з прав людини / Довидас Віткаускас, Григорій Диков. Посібник для юристів. – Рада Європи, 2-не видання (українська версія). – К.: Pronto Print, 2018. – С. 9-58.
- 👁 Громадський моніторинг судів: короткий посібник для організацій громадянського суспільства / Франчук С.І., Сенік Ю.А., Яблонська Т.С., Биченко А.А., Бібік Т.Ю. – Київ, 2014. – 50 с.
- 👁 Коментар до Кодексу суддівської етики, затверджений Рішенням Ради суддів України від 04 лютого 2016 р. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.rsu.gov.ua>

- 👁 Мірило правовладдя. Європейська Комісія «За демократію через право» (Венеційська Комісія) / Коментар. Глосарій. Переклад з англійської Сергія Головатого. – К.: ТОВ «Компанія ВАІТЕ», 2017. – С. 28-38; 53-57.
- 👁 Незалежність і юридична відповідальність суддів як гарантія верховенства права : монографія / О. Верба-Сидор, О. Овчаренко, Т. Пашук, С. Рабінович ; [за заг. ред. П. Рабіновича]. – Львів : Сполом, 2019. – 388 с.
- 👁 Овчаренко О. М. Теоретико-прикладні проблеми інституту юридичної відповідальності судді: монографія /О. М. Овчаренко. – Х.: Юрайт, 2017. – 624 с.
- 👁 Праксеологічні аспекти формування професійної правосвідомості судді та суддівського розсуду /Бисага Ю.М., Коцкулич В.В., Бєлов Д.М. . – Видавничий дім «Гельветика», 2020. – 220 с.
- 👁 Пушкар П., Бабанли Р. Загальні питання розуміння і застосування практики ЄСПЛ. Т.1 /П. Пушкар, Р. Бабанли : за заг. ред. П. Пушкаря та Р. Бабанли. Київ : Норма права, 2022. 168 с.
- 👁 Самсін І.Л. Організаційно-правове співробітництво органів судової влади України з інституціями Ради Європи / І.Л. Самсін, П.В. Казакевич. – Видавничий дім «Гельветика», 2019. – 232 с.
- 👁 Стівенсон Браян. Судити по совісті. Історія про справедливість і спокусу /пер. з англ. Мирослава Антонович. – К.: Наш формат, 2017. – 352 с.
- 👁 Хотинська-Нор О. З. Теорія і практика судової реформи в Україні: монографія / О. З. Хотинська-Нор. – К.: Алерта, 2016. – С. 10-27, 260-331.
- 👁 Яценко І.С. Принцип поділу влади: ідейно-теоретичні засади та практика реалізації на прикладі республіки Польща (історико-правовий аналіз) : монографія. Київ : Юрінком Інтер, 2020. 436 с.

ЛЕКТОР КУРСУ

Андрій Бойко —

д.ю.н., професор, професор кафедри кримінального та кримінального процесуального права Національного університету «Кієво-Могилянська академія», автор понад ста наукових робіт; з 2015 по 2019 р.р. – член Вищої ради правосуддя. Наукові інтереси: злочини проти правосуддя, детермінація та запобігання економічної злочинності та корупції, дисциплінарна відповідальність суддів.

Контактна інформація: boykoukma@gmail.com

#acrecstudy

Київ